

*„Spieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą”
ks. Jan Twardowski*

ANDRZEJ IWASIEWICZ — ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ

ZBIGNIEW PASZEK

Studium Informatyczne
Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
e-mail: zpaszek@afm.edu.pl

19 czerwca 2012 r. zmarł prof. dr hab. Andrzej Iwasiewicz, człowiek skromny, o dużej kulturze osobistej i wysokich wartościach etycznych, pogodny i odważny. W wypełnianiu obowiązków cechowała Go pasja, głębokie poczucie obowiązku. Kochał swój zawód, bez reszty był mu oddany. Nie uznawał bylejakości. Nigdy nie szedł na łatwe kompromisy. Rozumiał na czym polega społeczny interes narodu, a przede wszystkim studiującej młodzieży. Był niezwykle wymagający, ale najbardziej wymagał od siebie. Odszedł od nas człowiek, na którego zawsze można było liczyć. Jak tylko mógł służył ludziom radą i pomocą. Odszedł człowiek prawy o rzadko spotykanej charyzmie. Po prostu był człowiekiem, jakich w dzisiejszych czasach coraz trudniej można spotkać. Okazuje się, że wbrew powszechnemu przekonaniu są też ludzie niezastąpieni.

Profesor A. Iwasiewicz urodził się 8 listopada 1935 r. w Augustowie, w województwie podlaskim. Z racji pracy swojego Ojca, który zmuszony był do ukrywania się przed niemieckim okupantem, rodzina znajdowała się w nieustannym zagrożeniu, zmieniając często miejsce zamieszkania. Początek niemieckiej okupacji zastał Jego rodzinę w Warszawie, skąd następnie przeniósł się do Przasnysza (wówczas województwo warszawskie, później ostrołęckie, a obecnie mazowieckie). Tam właśnie w roku 1942 rozpoczął naukę w szkole podstawowej, uczestnicząc w tajnych kompletach, organizowanych przez miejscowych nauczycieli. Przasnysz leży na terenach, które w okresie okupacji niemieckiej zostały wcielone do III Rzeszy i wszelka edukacja młodzieży polskiej była tam zabroniona

i bardzo surowo karana przez niemieckiego okupanta. W lutym 1945 roku rozpoczęła uczęszczanie do szkoły podstawowej, początkowo w Przasnyszu, a następnie w Szczawnie Zdroju (wówczas Solicach Zdroju), w powiecie wałbrzyskim. Szkołę podstawową ukończył w roku 1948 i w tym samym roku podjął naukę w Państwowym Koedukacyjnym Gimnazjum i Liceum Handlowym w Wałbrzychu. Gimnazjum ukończył w roku 1951 (uzyskując małą maturę), a w roku 1953 świadectwo maturalne uprawniające do podjęcia studiów.

We wrześniu 1953 r. rozpoczął studia na Wydziale Towaroznawstwa Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Krakowie. W czasie studiów uczestniczył aktywnie w pracach Studenckiego Koła Naukowego Towaroznawców, później Studenckiego Naukowego Koła Chemiczno-Towaroznawczego. Z tego właśnie okresu pochodzi Jego pierwszy artykuł naukowy pt. *Możliwości zastąpienia miareczkowej metody oznaczania kwasowości ogólnej wina potencjometrycznym pomiarem pH* (1957), praca zbiorowa, Zeszyty Naukowe WSE w Krakowie, nr 2. W pracy tej przedstawiono próbę wykorzystania metod statystycznych, zwłaszcza regresji i korelacji, do analizy wyników odpowiednio zaprojektowanego eksperymentu towaroznawczego.

W dniu 18 grudnia 1957 r. Andrzej Iwasiewicz obronił pracę dyplomową i uzyskał dyplom magisterski.

W grudniu 1959 r. Andrzej Iwasiewicz zawarł związek małżeński. Jego syn Wojciech jest absolwentem Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica.

W Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie przeszedł przez wszystkie szczeble kariery zawodowej, począwszy od roku 1957, w którym uzyskał dyplom magisterski, a następnie stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych (1964), stopień naukowy doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie statystyki i statystycznej kontroli jakości (1988), stanowisko profesora nadzwyczajnego (1991) — aż do roku 1997, kiedy to otrzymał tytuł naukowy profesora zwyczajnego nauk ekonomicznych.

W Jego działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej można wyróżnić kilka etapów.

W końcowym okresie studiów, jeszcze przed uzyskaniem dyplomu magisterskiego, jako robotnik podjął pracę w Krakowskich Zakładach Chemicznych Przemysłu Terenowego. W Zakładach tych pełnił różne funkcje, aż do funkcji kierownika zakładu produkcyjnego włącznie. W czasie pracy w tym przedsiębiorstwie odbył jednomiesięczny kurs spawania i przetwórstwa tworzyw sztucznych oraz w Pomorskich Zakładach Tworzyw Sztucznych w Wąbrzeźnie jednomiesięczny staż w zakresie przetwórstwa polichloru winylu. Niezależnie od swoich służbowych obowiązków prowadził w tym czasie studia i badania nad stosowaniem napełniaczy mineralnych w przetwórstwie tworzyw sztucznych, a w szczególności w przetwórstwie zmiękzonego polichloru winylu. Temat ten został rozwinięty w pracy doktorskiej.

W kwietniu 1960 r. podjął pracę na Politechnice Krakowskiej, na stanowisku kierownika Działu Technicznego, w organizującym się wówczas Zakładzie Tworzyw Sztucznych. Uzyskanie tego stanowiska umożliwiło prof. A. Iwasiewiczowi intensyfikację badań, rozpoczętych w poprzednim miejscu pracy.

W latach 1960–1973 pracował w Katedrze Chemii Instytutu Towaroznawstwa Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Krakowie. 26 czerwca 1964 r. obronił pracę doktorską pt. „Ekonomiczne i techniczne aspekty stosowania napełniaczy mineralnych w przetwórstwie zmiękzonego polichlorku winylu”, pod kierunkiem prof. dr. Wojciecha Dymka. Recenzentami byli prof. prof.: Józef Iwiński i Kazimierz Zajac. Praca ta była efektem wieloletnich studiów i badań empirycznych rozpoczętych w Krakowskich Zakładach Chemicznych Przemysłu Terenowego, a następnie kontynuowanych w Zakładzie Tworzyw Sztucznych Politechniki Krakowskiej. W roku 1967 uczestniczył w tworzeniu Pracowni Zastosowań Statystyki Matematycznej w Doświadczalnictwie i był jej kierownikiem. Funkcjonowała ona do zmiany struktury organizacyjnej Uczelni i powołania w roku 1969 instytutów. Był także — jak już wcześniej wspomniano — jednym z wielu pracowników nauki, który opiekował się Studenckim Kołem Naukowym Chemiczno-Towaroznawczym.

Równoległe z badaniami, które doprowadziły do zakończenia pracy doktorskiej prof. A. Iwasiewicz prowadził studia i badania w zakresie stosowania metod statystycznych w szeroko rozumianym doświadczalnictwie. W konsekwencji ukazały się dwie książki. Pierwsza z nich pt. *Metody badań i ocena własności tworzyw sztucznych* (1970), Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa; oraz druga pt. *Metody statystyczne w doświadczalnictwie chemicznym* (1970), Państwowe Wydawnictwo Naukowe; obydwie w zespole autorskim. Druga z tych książek była pierwszą z serii przeznaczonych dla chemików. W roku 1986 ukazała się kolejna książka dla chemików, natomiast w roku 1990 angielskojęzyczna wersja drugiej ze wspomnianych książek pt. *Metody statystyczne dla chemików*.

W latach 1973–2005 pracował jako kierownik Zakładu Statystycznych Metod Kontroli Jakości Instytutu Metod Rachunku Ekonomicznego w Krakowie, który współtworzył i organizował. Zakład ten został powołany jako jednostka organizacyjna Instytutu Metod Rachunku Ekonomicznego (IMRE), a później (po zmianie nazwy Instytutu) funkcjonował w strukturze Instytutu Statystyki, Ekonometrii i Informatyki (ISEiI). Od tego czasu Zakład Statystycznych Metod Kontroli Jakości wchodził w skład Katedry Statystyki.

W roku 1987 ukazała się monografia pt. *Problemy niepełnej sprawności diagnostycznej w statystycznej kontroli jakości, studium metodologiczne*, wydana w serii specjalnej Zeszytów Naukowych Akademii Ekonomicznej w Krakowie. W roku 1988 praca ta została przedstawiona jako rozprawa habilitacyjna. Rada Wydziału Ekonomiki Obrót Akademii Ekonomicznej w Krakowie, uchwałą z 30 czerwca 1988 r., nadała prof. Andrzejowi Iwasiewiczowi stopień naukowy doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie statystyki i statystycznej kontroli

jakości. Recenzentami rozprawy habilitacyjnej i dorobku naukowego byli prof. prof.: Tadeusz Borys, Teodor Kulawczuk, Stanisław Piasecki i Kazimierz Zajac. Centralna Komisja kwalifikacyjna uchwaliła tę zatwierdziła.

Przeniesienie z Katedry Chemii do Zakładu Statystyki było naturalną konsekwencją rozwoju zainteresowań naukowych prof. A. Iwasiewicza w kierunku statystyki, a w szczególności w kierunku statystycznych metod sterowania jakością.

Kolejna książka wyznaczająca zakres zainteresowań prof. A. Iwasiewicza ukazała się w roku 1999 pt. *Zarządzanie jakością — podstawowe problemy i metody*, Wydawnictwo Naukowe Warszawa–Kraków. Przedstawione w tej książce rozważania stanowią nowe ujęcie problemów związanych z zarządzaniem jakością, postrzeganym jako autonomiczny segment ogólnego systemu zarządzania przedsiębiorstwem. Wykorzystano tutaj wyniki wcześniej prowadzonych studiów i badań modelowych nad rolą jakości w procesie decyzyjnym konsumenta. Wiele uwagi poświęcono decyzyjnemu rachunkowi kosztów jakości.

W latach 1997–2008 kierował Katedrą Statystyki i Ekonometrii w Wyższej Szkole Zarządzania i Nauk Społecznych w Tychach i wchodził w skład Senatu.

Od roku 2006 zarządzał Katedrą Metod Statystycznych w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, współpracując jednocześnie ze Studium Informatycznym.

Profesor Andrzej Iwasiewicz pełnił wiele funkcji związanych z działalnością dydaktyczną i społeczną. W roku 1986 był współorganizatorem Podyplomowego Studium Kontroli Jakości w Instytucie Statystyki, Ekonometrii i Informatyki Akademii Ekonomicznej w Krakowie. W latach 1972–1990 był członkiem rektorskiego zespołu opiniodawczego ds. współpracy z praktyką gospodarczą. W roku 1990 został wybrany do Senatu Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Był członkiem rektorskiej komisji ds. statutu Uczelni, członkiem senackiej komisji ds. wydawnictw, a także przewodniczącym senackiej komisji ds. dydaktyki.

W latach 1993–1996 był dziekanem Wydziału Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Krakowie, dyrektorem Programu MBA w Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Krakowie (w roku akademickim 1996/97), członkiem Komisji Nauk Ekonomicznych PAN Oddział w Krakowie w kadencjach 1999–2002 i 2003–2006, redaktorem naczelnym czasopisma *Folia Oeconomica Cracoviensia* (od 2003 r.), członkiem Komisji Statystyczno-Demograficznej PAN Oddział w Krakowie w kadencjach 1999–2002 i 2003–2006, członkiem Polskiego Towarzystwa Statystycznego, członkiem Komisji Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Umiejętności oraz członkiem Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 10 ds. zastosowań metod statystycznych Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Uczestniczył w pracach organizacyjnych jubileuszu 75-lecia Akademii Ekonomicznej w Krakowie, pełniąc funkcję przewodniczącego zespołu ds. wydawnictw. W ramach tej funkcji był redaktorem lub współredaktorem wydawnictw

jubileuszowych, a mianowicie Księgi Absolwentów, Księgi Pracowników oraz wydawnictwa pt. *Non Omnis Moriar — Wybitni Profesorowie w Akademii Ekonomicznej w Krakowie: 1925–2000* (2000), Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Był też redaktorem książki jubileuszowej pt. *Między liczbą a treścią* (2000), Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, wydanej dla uczczenia 75. urodzin Profesora Jana Steczkowskiego, współorganizatora i pierwszego kierownika Zakładu Statystycznych Metod Kontroli Jakości. Uczestniczył także w pracach Rady Programowej jubileuszu 85-lecia Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Odszedł od nas ceniony, szanowany przez społeczność akademicką wybitny i prawdziwy naukowiec, autor wielu wartościowych publikacji z zakresu statystyki i statystycznej kontroli jakości.

Profesor A. Iwasiewicz pozostawił duży i znaczący dorobek naukowo-badawczy, charakteryzujący się oryginalnością i pomysłowością. Jego publikacje w znacznym stopniu rozwijały dyscyplinę, którą się zajmował. Miały one nie tylko charakter teoretyczny, ale w wielu przypadkach znajdowały zastosowanie w praktyce gospodarczej. Przykładem była dziesięcioletnia współpraca z Instytutem Badań Systemowych PAN w Warszawie, w ramach której zrealizowany został Problem MR I.30: *Rozwój metod analizy systemowej i ich zastosowania w gospodarce narodowej* (Projektowanie i badanie systemów czynnej kontroli jakości wykonania; instrukcje wdrożeniowe, przygotowane dla potrzeb Łańcuckiej Fabryki Śrub, NZPS „Podhale” w Nowym Targu oraz Fabryki Kosmetyków „Pollena-Miraculum” w Krakowie).

Zasługi profesora A. Iwasiewicza w rozwoju uprawianej dyscypliny nie ograniczały się wyłącznie do publikowania prac, które sam stworzył, ale w dużym stopniu do inspirowania — w jak najszerszym tego słowa znaczeniu — innych osób. Należy podkreślić, że w pracach badawczych zespołowych zawsze pozostawał głównym inicjatorem przyjmowanych koncepcji.

Profesor A. Iwasiewicz był urodzonym dydaktykiem, lubianym przez studentów i młodych pracowników nauki. Jego zajęcia dydaktyczne z zakresu statystyki, statystycznych metod sterowania procesami, zarządzania jakością, monitorowaniem procesów oraz zarządzaniem operacjami cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród słuchaczy, nie tylko studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, ale także studiów podyplomowych i doktoranckich. W sposób przekonywujący, a jednocześnie precyzyjny i dokładny przekazywał im nowe kierunki działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej i społecznej. Wielokrotnie podkreślał, że należy przekazywać wiedzę uwzględniającą najnowsze tendencje światowe, pojawiające się w wykładanej dyscyplinie, szczególnie naciskał na wiedzę użyteczną, nie zapominając przy tym, że nie ma nic lepszego dla praktyki jak trafna i dobrze uzasadniona teoria. Starał się, by słuchacze odkrywając, rozwijając i wykorzystując umiejętności zdobywali dodatkową wiedzę i kształtowali pozytywnie własne postawy.

Profesor A. Iwasiewicz — jak już wspomniano — prowadził seminaria dyplomowe, magisterskie i doktoranckie. Znaczący jest Jego udział w kształceniu kadr naukowych. Był promotorem w czterech przewodach doktorskich, recenzentem czterech rozpraw doktorskich a także recenzentem czterech rozpraw habilitacyjnych i dorobku naukowego. Ponadto recenzował dorobek naukowy osób, ubiegających się o tytuł profesora lub o powołanie na stanowisko profesora.

Profesor A. Iwasiewicz brał udział jako wykładowca — między innymi — w dwóch kursach zorganizowanych dla członków studenckich naukowych kół chemików, którego słuchacze skierowali do Państwowego Wydawnictwa Naukowego propozycję wydania opracowania obejmującego metody statystyczne dla chemików. W konsekwencji wydana została seria książek, które — jak już wcześniej wspomniano — do dzisiaj zaleca się chemikom, zajmującym się zastosowaniami metod statystycznych w doświadczałnictwie chemicznym. Jedną z tych książek pt. *Statistical Methods in Applied Chemistry* (1990), PWN — Polish Scientific Publishers, Warsaw, Elsevier — Amsterdam, Oxford, New York, Tokyo (praca zespołowa), znajduje szerokie zastosowanie w działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej. Natomiast w tłumaczeniu pt. *Metody statystyczne dla chemików* (1986), Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa (praca zespołowa) — między innymi — zalecana jest studentom na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wpływ prof. A. Iwasiewicza na rozwój zastosowań metod probabilistycznych, szczególnie w badaniach zjawisk przyrodniczych i ekonomicznych był i nadal jest znaczący, czego przykładem może być podręcznik pt. *Zarządzanie jakością w przykładach i zadaniach* (2005), Śląskie Wydawnictwa Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Nauk Społecznych w Tychach, Tychy. Zdaniem wielu specjalistów to jedno z najlepszych opracowań z tego zakresu.

W latach 80. mocno angażował się w przemiany związkowe, które miały miejsce w Akademii Ekonomicznej w Krakowie. W trakcie pierwszego konstytucyjnego zebrania Komisji Uczelnianej, które odbyło się w roku 1981, został wybrany do Zarządu NSZZ „Solidarność”, którego prezesem była profesor Janina Bieniarz.

Warto przypomnieć, że w stanie wojennym prof. Andrzej Iwasiewicz przez wiele lat współpracował z instytucjami charytatywnymi w Holandii (Stichting Sint — Oedenroden Helpt Polen), które na Jego ręce wysyłały do Polski cenne leki i aparaturę szpitalną.

Na podkreślenie zasługują staże naukowe i wyjazdy w charakterze *visiting professor*. Należy tutaj wymienić — na przykład — takie ośrodki naukowe jak: Grand Valley State University, Rosyjska Akademia Ekonomiczna im. W. Plechanowa w Moskwie, Uniwersytet w Budapeszcie i Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu w Sarajewie.

W uznaniu zasług za działalność naukową i dydaktyczną prof. A. Iwasiewicz został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1981), Krzyżem Kawalerskim Or-

deru Polonia Restituta (2002), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1995) oraz nagrodami resortowymi (1965, 1971 — dwukrotnie, 1986, 1987, 2000).

Otrzymał też nagrody: Ministra Szkolnictwa Wyższego za „osiągnięcia w pracy opiekuna grupy studenckiej” (1965), III stopnia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego za książkę pt. *Metody statystyczne w doświadczalnictwie chemicznym* (1971), III stopnia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego za książkę pt. *Metody badań i ocena własności tworzyw sztucznych* (1971), III stopnia Ministra Edukacji Narodowej za książkę pt. *Statystyczna kontrola jakości w toku produkcji, systemy i procedury* (1986), III stopnia Ministra Edukacji Narodowej za książkę pt. *Metody statystyczne dla chemików* (1987), Ministra Edukacji Narodowej za książkę pt. *Zarządzanie jakością, podstawowe problemy i metody* (2000).

Wielokrotnie nagradzany był przez władze rektorskie za wyjątkowe osiągnięcia w działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej, a także medalami pamiątkowymi, wybitymi z okazji organizowanych uroczystości jubileuszowych.

